

קדושת לוי פרשת דברים

בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה (א, ה). עיין ברש"י: 'באר', בשבעים לשון. ולמה ביאר כאן התורה בשבעים לשון. ובו יבואר הפסוק (תהלים פז, ו) 'ה' יספור בכתוב עמים זה יולד שם סלה'. הכלל, כי לפעמים כתיב בתורה תיבת התרגום, כגון 'יגר שהדותא' (בראשית לא, מז) וכן הלשון של שאר אומות, כגון 'טוטפת' (שמות יג, טז) ט"ט בכתפי שמים פת באפריקי שמים (מנחות לד, ב), וכן 'הן' בלשון יוני אחת (שבת לא, ב), וכן שאר לשונות שכתוב בתורה מלשונות הגוים. וחד טעם הוא, כי הלשון של כל האומות הוא החיות מן האומה, ולשון הקודש הוא של ישראל לבד. ובאמת ישראל שמעו התורה בסיני רק בלשון הקודש (עי' ברכות יג, א; מגילה יז, ב), והקב"ה המביט מראשית אחרית שראה שישראל צריכין להיות בגלות, לזה כתב בתורה לשון של שאר אומות, שעל ידי זה יהיה להם אחיזה בחיות שלהם, שהוא הלשון בהתורה הקדושה, בכדי שישראל יוכל להיות להם תקומה בגלות. וזהו הרמז בפסוק 'ה' יספור בכתוב עמים', כלומר שהקב"ה כתב בתורה איזה כתב מן העמים מן שאר האומות, 'זה יולד שם סלה', בכדי שהצדיק יוכל לקיים שם, כי הצדיק נקרא 'זה' כמאמר חכמינו ז"ל (ברכות ו, ב) כל העולם לא נברא אלא לצוות ל'זה'. וזהו הרמז 'זה' יולד שם סלה, בכדי שהצדיק יהיה לו קיום בגלות. וזהו 'בארץ מואב' כי בארץ ישראל לא היה רק לשון הקודש, אבל בארץ מואב שהוא ארץ הגוים חוץ לארץ ישראל, צריך לבאר התורה בכל הלשונות בכדי לקיים ישראל בגלות!:

זבחים לז'

עניין: טט בכתפי שמים פת באפריקי שמים

של"ה תורה שבע"פ כלל יד

(ו) וכלל פה קדוש הוא להציל מטעות, כשתראה בדברי רז"ל שמפרשים תיבה ואומרים שכן הוא לשון יוני או לשונות אחרים של גוי, כגון אתהן בפרשת קדושים שפירש רש"י אתהן אחת הן לשון יוני הוא. וכן בפרשת בא, טט בכתפי שמים פת באפריקי שמים (סנהדרין ז, ג). אל יעלה בדעתך שהתורה כתבה אלו הלשונות שאינם לשון קודש, אלא הכי פירושו, כשברא הקדוש ברוך הוא עולמו לא היה רק לשון הקודש כמו שכתב רש"י ז"ל בכמה דוכתי, וכשכלל הקדוש ברוך הוא הלשונות בדור הפלגה, בא לשון הקודש גם כן בשאר הלשונות, והתיבות הנ"ל הם לשון קודש ונכללו בלשון יוני או בכתפי או באפריקי.

של"ה מסכת פסחים דרוש ג' לשבת הגדול

וכן הוא הנוסח אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון, התרוממות שלנו מכל הלשון לשון הקודש שזכינו. והענין הוא כי כל שבעים לשונות אין לך שום לשון שאין מעורב בו איזה תיבות מלשון הקודש, כמו 'טט' בכתפי שמים 'פת' באפריקי שמים (עי' סנהדרין ז, ג), וכן יש הרבה. וכי סלקא דעתך שיהיה מעורב בתורתינו הקדושה מלשונות הגוים, אלא אלו התיבות הם לשון הקודש ונתערבו בין הנ"ל, ואין לך כל אומה מע' אומות שלא נתערב בלשונם איזה תיבות מלשון קודש, אמנם ישראל זכו ללשון קודש כולו, זהו שאומרים ורוממנו מכל לשון.

באר מים חיים לאחי המהר"ל

פרשת ואתחנן דברים ו, ח

פ ולא שנלמוד מצותיו מלשונות הגוים אבל רז"ל קיבלו שהוא לשון הקדוש, הנשאר בפי הגוים הללו מזמן הפלגה שהיו כולם מדברים בלשון הקדוש כדפירשתי שם יב.